

humorjem. Seveda pri takih razmerah ni mogel potovanja tako izkoristiti, kakor bi ga, ako bi razumel jezik in poznal položaj in imel na razpolago več časa. Priznati se pa mora, da je dobro opazoval in njegove sodbe so domalega vedno dobro zadete. Novega nam sicer ne podaja ničesar, vendar je pre-

ODSTAVLJENI ŠAH

gledno sestavil in opisal, kar je videl in njegova knjiga bo dobrodošla marsikom, ki želi bliže spoznati ruske stolice. S sabo na popotovanje je vzel nekaj zdravih nazorov, na podlagi katerih opisuje in presoja trezno in jasno. Predsodkov za ali proti Rusiji nima nobenih, rezultat njegovega opazovanja pa potrjuje že znane splošne sodbe o Rusiji. Semtertje se mu prigodi kakšna pomota. Tako n. pr. gre v Varšavi v uniatsko cerkev, najde tam popa in se prične z njim razgovarjati, pop ga pa takoj zapusti in neuljudno zbeži. Pisatelj ni vedel, da se cerkev samo še imenuje uniatska, v resnici je pa sedaj pravoslavna in je zadel na pravoslavnega popa. Ker je v Varšavi napetost med katoliško in pravoslavno duhovščino tako ostra, je pop v pisatelju slutil najbrže kakšnega skrivnega agenta rimskega papeža ali Bog vedi kaj.

Splošno pa lahko knjigo v resnici priporočamo vsem katoličanom, katere zanima sveta Rusija.

Dr. L. L.

09650

Angleška.

Racial problems in Hungary, By Scotus Viator, Author of „The future of Austria-Hungary“. With illustrations and a map. London. Archibald Constable and Company. L. T. D. 1908. Pag. XXVIII + 450. Price 16 net. — Že pred nekoliko meseci so slovaški listi naznanili, da znani angleški pisatelj, zgodovinar in politik B. W. Seton-Watson (pseudonim Scotus Viator) piše obširno knjigo o Slovakah. Knjiga je vobče presenetila po svoji krasni opremljenosti, bogati, temeljiti in resnični vsebini. Delo obsega tri predgovore,

21 poglavij, 19 prilog, bibliografijo in indeks, 42 ilustracij in narodopisni zemljevid Ogrske. Ilustracije iz življenja Slovakov so zares umetniška dela. Čitatelj tu najde podobo Andreja Kmety Hlinka, Juriga, Svetozara Hurbana Vajanskega, Štura, Kollárja i. dr. Delo je zgodovinsko-retrospektivno, aktualno in obsega pravo sliko sedanjega položaja Slovakov in hkrati perspektive v bodočnost. — Pisatelj, ki je že izdal knjigo: „The future of Austria-Hungary“ (knjiga je bila prevedena v nemščino od prof. K. Bröckhausena na Dunaju in je vzbudila mnogo šuma, hvale in kritike), piše v predgovoru najprej o vzrokih, ki so ga napotili k temu, da se je potegnil za nemažarske narodnosti na Ogrskem. Izpočetka je nameraval spisati zgodovino Avstro-Ogrske od dunajskega kongresa (l. 1814—1815), začeni do najnovejše dobe. A kmalu je spoznal, da brez temeljitega proučevanja narodnostnega vprašanja na Ogrskem ni mogoče pisati o zgodovini sedanjega političnega položaja in bodočnosti avstro-ogrške države. Pisatelj se je pri proučevanju avstrijskega narodnostnega vprašanja prepričal, da je narodnostno vprašanje

AHMED MIRZA
novi perzijski šah

Cislajtanije lažje in manj važno nego na Ogrskem. Viatorjeva knjiga se zato peča natančneje s Slovaki, ker je njihova usoda in borba za narodnost tipična za druge narode. Položaj Slovakov more biti zgled drugim nemažarskim narodnostim na Ogrskem, ki trpe največjo krivico ter zaslužijo pomoč in usmiljenje. Dalje pisatelj v predgovoru piše, da knjiga ni spisana